

Slovenske migracije in povezovanje izseljenih Slovenk, Slovencev
v Bosni in Hercegovini

|

Словеначке миграције и повезивање исељених Словенки,
Словенаца у Босни и Херцеговини

Zbornik izvlečkov
Књига сажетака

Ljubljana
10. 5. 2023

Izdal	ZRC SAZU, Univerza v Banjaluki
Uredile_i	Boris Kern, Marijanca Ajša Vižintin, Biljana Babić
Konferenca	Slovenske migracije in povezovanje izseljenih Slovenk, Slovencev v Bosni in Hercegovini
Programski odbor konference	Marijanca Ajša Vižintin, Biljana Babić, Boris Kern
Organizacijski odbor konference	Marijanca Ajša Vižintin, Biljana Babić, Boris Kern
Prevodi v slovenščino in srbsčino	Biljana Babić
Oblikovanje	Boris Kern

Издавач	ЗРЦ САЗУ, Универзитет у Бањој Луци
Уредили	Борис Керн, Маријанца Ајша Вижинтин, Биљана Бабић
Конфернција	Словеначке миграције и повезивање исељених Словенки, Словенаца у Босни и Херцеговини
Програмски одбор конференције	Маријанца Ајша Вижинтин, Биљана Бабић, Борис Керн
Организацијски одбор конференције	Маријанца Ајша Вижинтин, Биљана Бабић, Борис Керн
Преводи на словеначки и српски језик	Биљана Бабић
Дизајн	Борис Керн

Mednarodna znanstvena konferenca

Slovenske migracije in povezovanje izseljenih Slovenk, Slovencev v Bosni in Hercegovini

10. 5. 2023 | ZRC SAZU, Atrij ZRC, Novi trg 2, Ljubljana

v okviru projekta

Potomci slovenskih izseljencev ter ohranjanje slovenskega jezika v Bosni in
Hercegovini / Potomci slovenačких iseljenika i očuvanje slovenačkog jezika u Bosni
i Hercegovini / Descendants of Slovenian emigrants and the preservation of the
Slovenian language in Bosnia and Herzegovina

Међународна научна конференција

Slovenačke migracije i povezivanje iseljenih Slovenki, Slovenaca u Bosni i Hercegovini

10. 5. 2023 | ZRC SAZU, Atrij ZRC, Novi trg 2, Ljubljana

у оквиру пројекта

Потомци словеначких исељеника и очување словеначког језика у Босни и
Херцеговини / Potomci slovenskih izseljencev ter ohranjanje slovenskega jezika v
Bosni in Hercegovini / Descendants of Slovenian emigrants and the preservation
of the Slovenian language in Bosnia and Herzegovina

Program mednarodne znanstvene konference
**Slovenske migracije in povezovanje izseljenih Slovenk, Slovencev
v Bosni in Hercegovini**

ZRC SAZU, Atrij ZRC, Novi trg 2, Ljubljana, 10. 5. 2023

8.30–8.45 Registracija

8.45–9.00 Uvodni pozdravi

Dr. Oto Luthar, Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti

Dr. Marina Lukšič Hacin, ZRC SAZU, Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije

Dr. Biljana Babić, Univerza v Banjaluki, Filološka fakulteta

Dr. Marijanca Ajša Vižintin, ZRC SAZU, Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije

9.00–10.15 SLOVENSKE MIGRACIJE

Dr. Damir Josipovič, Notranje migracije v prostoru SFRJ v obdobju 1945–1991 kot primer psevdo-prostovoljnih migracij – periodizacija in tipizacija notranjejugoslovanskih migracij

Dr. Vera Kržišnik Bukić, O migracijskih družbenih tokovih v bivši jugoslovanski federaciji kot izzivih slovenskim etničnim in nacionalnim znanostim ob in po osamosvojitvi Republike Slovenije

Mag. Dušan Tomažič, Demografske značilnosti tuzlanskih Slovencev v očeh 30-letnice Slovenske skupnosti Tuzla

Mag. Jaroš Krivec, Slovenci in Bosna in Hercegovina za časa habsburške oblasti 1878–1918

Povezuje dr. Boris Kern

10.15–10.45 Odmor za kavo

10.45–13.15 ORGANIZIRANOST IN POVEZOVANJE V DRŽAVAH IZSELJEVANJA

Dr. Marijanca Ajša Vižintin, Potomke, potomci slovenskih izseljenk, izseljencev ter njihovo sodelovanje v Bosni in Hercegovini v 21. stoletju

Dr. Boris Kern, Slovenščina na univerzah v Bosni in Hercegovini

Dr. Karmen Medica, Slovenska manjšina v hrvaški Istri

Dr. Biljana Babić, Slovenija in slovenski motivi v Kalendaru SPKD Prosvjeta (1905–1947)

Dr. Dragomir Kozomara, dr. Dijana Crnjak, Stanje ponaglasnih dolžin v maternem govoru mlajših Srbov v Sloveniji

Povezuje dr. Biljana Babić

13.15-15.00 Odmor za kosilo

15.00–16.15 MIGRACIJE V UČNIH NAČRTIH, LEPOSLOVJU

Mag. Barbara Hanuš, Avtobiografsko in biografsko v štirih sodobnih slovenskih literarnih delih

Selma Skenderović, Krmarjenje med (ne)identitetami v sodobni slovenski kratki pripovedi mladih avtoric

Dr. Janja Vollmaier Lubej, Tema izseljevanja v izbranih slovenskih in ukrajinskih romanih

Dr. Marlena Gruda, Migracija slovenskega jezika in kulture na Poljsko: Vojeslav Molè in Tone Pretnar

Povezuje dr. Marijanca Ajša Vižintin

16.15 Zaključek konference

Програм међународне научне конференције

Словеначке миграције и повезивање исељених Словенки, Словенаца у Босни и Херцеговини

ЗРЦ САЗУ, Атриј ЗРЦ, Нови трг 2, Љубљана, 10. 5. 2023.

8.30–8.45 Регистрација

8.45–9.00 Уводни поздрави

Др Ото Лутхар, ЗРЦ САЗУ

Др Марина Лукшич Хаџин, ЗРЦ САЗУ, Институт за словеначко исељеништво и миграције

Др Биљана Бабић, Универзитет у бањој Луци, Филолошки факултет

Др Маријанца Ајша Вижинтин, ЗРЦ САЗУ, Институт за словеначко исељеништво и миграције

9.00–10.15 СЛОВЕНАЧКЕ МИГРАЦИЈЕ

Др Дамир Јосипович, Унутрашње миграције на простору СФРЈ у периоду 1945–1991. као примјер псеудо-добровољних миграција – периодизација и типизација унутарјугословенских миграција

Др Вера Кржишник Букић, О миграционим друштвеним токовима у бившој југословенској федерацији као изазовима словеначким етничким и националним наукама током и након осамостаљења Републике Словеније

Мр Душан Томажич, Демографске карактеристике тузланских Словенаца у очима 30. годишњице Удружења Словенаца Тузла

Мр Јарош Кривец, Словенци и Босна и Херцеговина у вријеме хабзбуршке власти 1878–1918.

Модерира др Борис Керн

10.15–10.45 Пауза за кафу

10.45–13.15 ОРГАНИЗОВАНОСТ И ПОВЕЗИВАЊЕ У ДРЖАВАМА ИСЕЉАВАЊА

Др Маријанца Ајша Вижинтин, Потомке, потомци словеначких исељеница, исељеника те њихова сарадња у Босни и Херцеговини у 21. вијеку

Др Борис Керн, Словеначки језик на универзитетима у Босни и Херцеговини

Др Кармен Медица, Словеначка мањина у хрватској Истри

Др Биљана Бабић, Слика Словеније и словеначки мотиви у Календару СПКД Просвјета (1905–1947)

Др Драгомир Козомара, др Дијана Црњак, Статус постакценатских дужина у матерњем говору млађих Срба настањених у Словенији

Модерира др Биљана Бабић

13.15-15.00 Пауза за ручак

15.00–16.15 МИГРАЦИЈЕ У НАСТАВНИМ ПЛАНОВИМА, КЊИЖЕВНОСТИ

Мр Барбара хануш, Аутобиографско и биографско у четири савремена словеначка књижевна дјела

Селма Скендеровић, Кормиларење међу (не)идентитетима у савременој словеначкој краткој приповијести младих ауторки

Др јања Волмајер Лубеј, Тема исељавања у изабраним словеначким и
украјинским романима

Др Марлена Груда, Миграција словеначког језика и културе у Пољску: Војеслав
Молè и Тоне Претнар

Модерира др Маријанца Ајша Вижинтин

16.15 Закључак конференције

Izvečki predavanj
Сажеци предавања

Dr. Biljana Babić

Univerza v Banjaluki, Filološka fakulteta

E-mail: biljana.babic@flf.unibl.org

СРП

Словенија и словеначки мотиви у Календару СПКД Просвјета (1905–1947)

Периодичне публикације у БиХ под аустроугарском влашћу, као и касније у периоду прве заједничке државе јужнословенских народа, биле су популарно средство у просвјећивању свих слојева становништва. Једна од тих публикација – Календар СПКД „Просвјета“, покренут с намјером културног и просвјетног напретка српског народа, доносио је разнолике текстове, почев од књижевних прилога до стручних чланака из здравства, пољопривреде, сточарства итд. који су остали као свједочанства о сопственом али и о другим народима. У нашем истраживању анализирали смо наслове и вијести у вези са Словенијом и словеначким мотивима у издања Календара управо у периоду његовог излажења од 1905. до 1947. године. Од словеначких мотива појављују се: опис Словеније у историјском, географском, економском и културном контексту, затим, двојица словеначких књижевника – Иван Цанкар и Фран Масељ Подлимбарски, историчар и етнолог Емилијан Лилек, те словеначки сликари и архитекте (Рикард Јакопич, Иван Грохар, Матија Јама; Макс Фабиани и Јосип Плечник). Међутим, евидентно је да је највише простора у Календару дато двојници Словенаца који су се доселили у Босну и Херцеговину, тачније у Сарајево и у њему провели дио свог живота, и то Емилијану Лилеку и Ивану Цанкару. У појединим бројевима Календара као аутори чланака потписани су Словенци (Ф. Илешич, Ј. Швигел). Готово сви наведени словеначки мотиви у Календару увијени су у рухо идеје југословенског заједништва.

Кључне ријечи: штампа, Словенија, словеначки мотиви, Календар СПКД „Просвјета“

SI

Slovenija in slovenski motivi v Kalendarju SPKD Prosvjeta (1905–1947)

Periodične publikacije v Bosni in Hercegovini pod avstro-ogrsko oblastjo, pa tudi kasneje v obdobju prve skupne države južnoslovanskih narodov, so bile priljubljeno sredstvo prosvetljevanja vseh slojev prebivalstva. Ena od teh publikacij – Kalendar SPKD

„Prosvjeta“, ki je bil uveden z namenom kulturnega in prosvetnega napredka srbskega naroda, je prinašal različna besedila, od literarnih prispevkov do strokovnih člankov iz zdravstva, gospodarstva, poljedelstva, živinoreje, itd. ki so ostali kot pričevanja o svojem pa in o drugih narodih. V naši raziskavi smo analizirali naslove in novice, povezane s Slovenijo in slovenski motivi v izdajah Kalendarja v obdobju njegovega izhajanja od leta 1905 do 1947. Slovenski motivi so: opis Slovenije v zgodovinsko-geografskem, gospodarskem in kulturnem smislu, nato slovenski pisatelji (Ivan Cankar, Fran Maselj Podlimbarski), zgodovinar in etnolog Emilijan Lilek ter slovenski slikarji in arhitekti (Rikard Jakopič, Ivan Grohar, Matija Jama; Maks Fabiani in Josip Plečnik). Očitno pa sta v Kalendarju največ prostora dobila Slovenca, ki sta se preselila v Bosno in Hercegovino, natančneje v Sarajevo in tam preživela del svojega življenja, to sta Emilijan Lilek in Ivan Cankar. V nekaterih številkah Kalendarja so bili kot avtorji prispevkov podpisani Slovenci (F. Ilešič, J. Švegel). Skoraj vsi omenjeni slovenski motivi so zaviti v obleko ideje jugoslovanske enotnosti.

Ključne besede: tisk, Slovenija, slovenski motivi, Kalendar SPKD Prosvjeta

EN

Slovenia and Slovenian motifs in the Calendar SPKD Prosvjeta (1905–1947)

Periodical publications in Bosnia and Herzegovina under Austro-Hungarian rule, as well as later in the period of the first common state of the South Slavic peoples, were a popular means of enlightening all strata of the population. One of those publications - the Calendar SPKD Prosvjeta launched with the intention of the cultural and educational progress of the Serbian people, brought a variety of texts, starting from literary contributions to expert articles on health, economy, agriculture, etc. which remained as testimonies about their own but also about other peoples. In our research, we analyzed headlines and news related to Slovenia and Slovenian motifs in the editions of the Calendar in the period of its publication from 1905 to 1947. Slovenian motifs include: a description of Slovenia in a historical, geographical, economic and cultural context, then two Slovenian writers - Ivan Cankar and Fran Maselj Podlimbarski, historian and ethnologist Emilijan Lilek, and Slovenian painters and architects (Rikard Jakopič, Ivan Grohar, Matija Jama; Max Fabiani and Josip Plečnik). However, it is evident that the most space in the Calendar was given to two Slovenians who moved to Bosnia and Herzegovina, more precisely to Sarajevo and spent part of their lives there, namely Emilijan Lilek and Ivan Cankar. Almost all the listed Slovenian motifs in the Calendar are a sign of the idea of Yugoslav unity.

Keywords: press, Slovenia, Slovenian motifs, Calendar SPKD Prosvjeta

Dr. Marlena Gruda

Jagelonska univerza v Krakovu

E-mail: marlena.gruda@uj.edu.pl

SI

Migracija slovenskega jezika in kulture na Poljsko: Vojeslav Molè in Tone Pretnar

Namen članka je predstaviti migracijo slovenskega jezika in kulture na Poljsko, približati zgodovino in delovanje študija slovenistike in lektorata slovenskega jezika na Poljskem, s poudarkom na univerzi v Krakovu ter izpostaviti biografiji in opusa dveh slovenskih akademikov, raziskovalcev, ustvarjalcev in prevajalcev dr. Vojeslava Molèta in dr. Toneta Pretnarja, ambasadorjev slovenske literature in kulture na Poljskem.

Na Poljskem deluje pet lektoratov slovenskega jezika, in sicer na univerzah v Gdansku, Katovicah, Krakovu, Lodžu in Varšavi. Slovenščino je mogoče študirati v okviru študija slovenistike ali slavistike, kot prvi ali drugi slovanski jezik. Prva slovenistika na Poljskem je nastala na Jagelonski univerzi v Krakovu in sodi med najstarejše slovenistike v tujini. Njena zgodovina sega v leto 1925, ko je bil slovanski študij v Krakovu razširjen na pet kateder, katedro za umetnostno zgodovino slovanskih narodov pa je prevzel ljubljanski profesor dr. Vojeslav Molè. Po več organizacijskih spremembah v 70. in 80. letih je bil lektor slovenščine dr. Tone Pretnar, ki je prispeval k širjenju znanja slovenskega jezika, literature ter k razvoju znanosti.

Ključne besede: slovenščina v tujini, Jagelonska univerza, Vojeslav Molè, Tone Pretnar

СП

Миграције словеначког језика и културе у Пољску: Војеслав Молè и Тоне Претнар

Сврха мог чланка је представити миграцију словеначког језика и културе у Пољску, приближити историју и функционисање студија словенистике и наставе словеначког језика у Пољској, са нагласком на Универзитету у Кракову, те истаћи биографију и опус двојице словеначких академика, истраживача, стваралаца и преводилаца – др Војеслава Молèта и др Тоне Претнара, амбасадора словеначке књижевности и културе у Пољској.

Постоји пет лектората словеначког језика у Пољској, на универзитетима у Гдањску, Катовицама, Кракову, Лођу и Варшави. Словеначки језик се може студирати у

склопу студија словенистике или славистике, као први или други словенски језик. Прва словенистика у Пољској настала је на Јагелонском универзитету у Кракову и једна је од најстаријих словенистика која је отворена у иностранству. Њена историја датира од 1925. године, када је славистика у Кракову проширена на пет одсјека, а катедру за историју умјетности словенских народа преузео је љубљански професор др Војеслав Молè. Након неколико организацијских промјена 1970-их и 1980-их година лектор словеначког језика био је др Тоне Претнар, који је допринио ширењу знања словеначког језика, књижевности и развоју науке.

Кључне ријечи: словеначки језик у иностранству, Јагелонски универзитет, Војеслав Молè, Тоне Претнар

Mag. Barbara Hanuš

E-mail: barbara.hanus@guest.arnes.si

SI

Avtobiografsko in biografsko v štirih sodobnih slovenskih literarnih delih

V številnih literarnih delih je prisoten motiv priseljevanja. Ta tema bi omogočala obsežne študije, ki bi segale na področji literarnih ved in sociologije. V svojem prispevku bom govorila o štirih knjigah sodobnih slovenskih pisateljic, v vseh je opisano življenje priseljenk iz bivših jugoslovanskih republik. Knjigi Diane Matković *Zakaj ne pišem?* in Selme Skenderović *Zakaj molčiš, Hava?* sta avtobiografski, glavna literarna lika zaznamuje predvsem to, da sta potomki priseljencev. Ta motiv je prisoten tudi v mojih knjigah *Kavni krog* in *Od sedem do sedemindeset*. S priseljenci sem se srečevala ob svojem delu na OŠ Livada v Ljubljani, sama sem bila deset let priseljenka, eno leto v Nemčiji, devet let v Bosni in Hercegovini, spremljala sem prilagajanje učenk, ki so se pri meni v Bosni učile slovenščino, življenje pa so nadaljevale v Sloveniji. Nekatero misli žensk, ki sem jih zapisala v svojih kratkih zgodbah, bom primerjala s citati iz knjig Dijane Matković in Selme Skenderović.

Ključne besede: migracije v leposlovju, drugačnost, Bosna in Hercegovina

СРП

Аутобиографско и биографско у четири савремена словеначка књижевна дјела

Мотив имиграције присутан је у многим књижевним дјелима. Ова тема би омогућила опсежна истраживања која би се проширила на област књижевних наука и социологије. У свом раду говорићу о четири књиге савремених словеначких књижевница, у којима се описује живот досељеница из бивших југословенских република. Књиге Дијане Матковић *Зашто не пишем?* и Селме Скендеровић *Зашто ћутиш, Хава?* су аутобиографске, главне књижевне ликове карактерише првенствено чињеница да су потомци досељеника. Овај мотив је присутан и у мојим књигама *Уз кафу* и *Од седам до деведесет и седам*. Са имигрантима сам се сусретала током рада у ОШ „Ливада“ у Љубљани, а и сама сам била имигрант десет година, једну годину у Њемачкој, девет година у Босни и Херцеговини, пратила сам адаптацију ученица које су код мене училе словеначки језик у Босни, а живот су настављале у Словенији. Упоредићу нека од размишљања женских ликова које сам

записала у својим кратким причама са цитатима из књига Дијане Матковић и Селме Скендеровић.

Кључне ријечи: миграције у фикцији, различитост, Босна и Херцеговина

EN

Autobiographical and biographical elements in four contemporary Slovenian literary works

Many literary works describe immigration. This theme allows for large-scale, interdisciplinary studies incorporating literary studies and sociology. In my paper, I will talk about four books from contemporary Slovenian authors, all of which describe the lives of immigrant women from former Yugoslav republics. Diana Matković's book *Why I Don't Write?* and Selma Skenderović's *Why Are You Silent, Hava?* are autobiographical, with their main literary characters defined primarily by their status as immigrants. This motif is also present in my books *Coffee Club* and *From Seven to Ninety-Seven*. I met with immigrants while I was working at Livada Elementary School in Ljubljana, I was an immigrant myself for 10 years, including for a year in Germany and nine years in Bosnia and Herzegovina, and I have followed the lives of my former Slovene students in Bosnia who went on to continue their lives in Slovenia. I will compare some of the women's thoughts in my short stories to those from the books of Dijana Matković and Selma Skenderović.

Keywords: migration in fiction, diversity, Bosnia and Herzegovina

Dr. Damir Josipović

Inštitut za narodnostna vprašanja

E-mail: damir.josipovic@guest.arnes.si

СРП

Унутрашње миграције на подручју СФРЈ у периоду 1945–1991. као примјер псеудодобровольних миграција – периодизација и типизација унутарјугословенских миграција

Након Другог светског рата, Југославија је постала живо поприште унутрашњих миграција. Миграциони токови су већ били релативно снажни у Краљевини СХС и Краљевини Југославији, али су се значајно повећали и промијенили облик и типологију. Након укидања бановине и успостављања територијалног нивоа прво народних, а потом и социјалистичких република, почиње период релативно стабилног територијалног уређења дуг скоро пола вијека. На основу тога можемо прилично детаљно пратити правце миграција југословенског становништва између појединих република и аутономних покрајина. Иако су ове миграције имале карактер миграција унутар једне земље, могле би се сматрати и међуетничким. Током постојања СФРЈ (1945–1991) можемо грубо разликовати три периода: а) период панјугословенске консолидације, б) период свејугословенског заноса и в) период супранационалне дезинтеграције. Сваки од ова три периода обиљежен је доминацијом одређене врсте миграција, а кроз сва три успоставља се посебан тип тзв. псеудодобровольних миграција. У раду дајемо утемељење за периодизацију и типизацију унутарјугословенских миграција и улогу коју су у њима имале главне југословенске етничке групе.

Кључне ријечи: југословенске миграције, псеудодобровольне миграције, Југославија, међурејубличке миграције, југословенски народи и народности

SI

Notranje migracije v prostoru SFRJ v obdobju 1945–1991 kot primer psevdoprostovoljnih migracij – periodizacija in tipizacija notranjejugoslovanskih migracij

Jugoslavija po drugi svetovni vojni postane živahno prizorišče notranjih migracij. Migracijski tokovi so bili sicer razmeroma močni že v Kraljevini SHS in Kraljevini Jugoslaviji, vendar so se pomembno ojačali in spremenili svojo obliko in tipologijo. Po ukinitvi banovin in vzpostavitvi teritorialnega nivoja najprej ljudskih nato pa

socialističnih republik nastopi skoraj polstoletno obdobje relativno stabilne teritorialne ureditve. Na tej osnovi lahko dokaj podrobno spremljamo smeri selitev jugoslovanskega prebivalstva med posameznimi republikami in avtonomnimi pokrajinami. Čeprav so imele te migracije značaj selitev znotraj ene države, jih je bilo mogoče šteti tudi kot medetnične. V času obstoja SFRJ (1945–1991) lahko v grobem ločimo tri obdobja: a) obdobje panjugoslovanske konsolidacije, b) obdobje vsejugoslovanskega entuziazma, in c) obdobje supranacionalne dezintegracije. Vsako od treh obdobji zaznamuje prevlada določenega migracijskega tipa, skozi vsa tri pa se vzpostavlja poseben tip takoimenovanih pseudo-prostovoljnih migracij. V prispevku podajamo utemeljitve za periodizacijo in tipizacijo notranjejugoslovanskih migracij in vlogo, ki so jo v njih imele glavne jugoslovanske etnične skupine.

Ključne besede: Jugoslovanske migracije, pseudo-prostovoljne migracije, Jugoslavija, medrepubliške migracije, jugoslovanski narodi in narodnosti

EN

Internal migration in the Socialist Federal Republic of Yugoslavia in the 1945–1991 period as a case of pseudo-voluntary migration – periodisation and typology of internal Yugoslav migrations

After World War II, Yugoslavia became a vibrant scene of internal migration. While migration flows were already relatively strong in the Kingdom of SHS and the Kingdom of Yugoslavia, they significantly strengthened and changed their shape and typology. After the abolition of »banovinas« and the establishment of the territorial level of socialist republics, the period of relatively stable territorial division lasted for almost half a century. Thus, it is possible to monitor directions of migration of the Yugoslav population between individual republics and autonomous provinces. Although these migrations had the character of migrations within one country, they could also be regarded as interrepublic. During the existence of the SFRY (1945–1991), the three periods can be roughly discerned: a) the period of pan-Yugoslav consolidation, b) the period of pan-Yugoslav enthusiasm, and c) the period of supranational disintegration. Each of the three periods is characterised by a dominant migratory type, with a specific type of the so-called pseudo-voluntary migration being established throughout the periods. The paper provides for the periodisation and typology of internal Yugoslav migration and the role played by the main Yugoslav ethnic groups.

Keywords: Yugoslav migrations, Pseudo-voluntary migration, Yugoslavia, interrepublic migrations, Yugoslav nations and nationalities

Dr. Boris Kern

ZRC SAZU, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša; Univerza v Novi Gorici, Fakulteta za humanistiko

E-mail: boris.kern@zrc-sazu.si

SI

Slovenščina na univerzah v Bosni in Hercegovini

V prispevku bo predstavljeno delovanje lektoratov slovenščine na treh univerzah v Bosni in Hercegovini, in sicer na Filozofski fakulteti Univerze v Sarajevu, Filološki fakulteti Univerza v Banjaluki in zasebni Fakulteti filoloških znanosti Univerze Apeiron v Banjaluki. Opisani bodo status predmetov, pri katerih se imajo študentke_i možnost učiti slovenščino, obseg jezikovnega pouka, status lektorice_ja ter obštudijske dejavnosti, ki jih organizirajo na fakultetah, in izzivi, s katerimi se srečujejo izvajalke_ci študijskih vsebin. Pozornost bo namenjena tudi opisu sodelovanj med lektorati in slovenskimi društvi ter napotenimi učitelji_cami dopolnilnega pouka jezika in kulture.

Ključne besede: slovenščina kot tuji jezik, lektorati slovenščine, Bosna in Hercegovina, slovenska društva, dopolnilni pouk slovenskega jezika in kulture

СРП

Словеначки језик на универзитетима у Босни и Херцеговини

У раду ће бити представљено функционисање туторства словеначког језика на три универзитета у Босни и Херцеговини, и то на: Филозофском факултету Универзитета у Сарајеву, Филолошком факултету Универзитета у Бањој Луци и приватном Факултету филолошких наука Универзитета Апеирон у Бањој Луци. Биће описан статус предмета у којима студенти/киње имају прилику да уче словеначки језик, обим наставе језика, статус лектора/ке и ваннаставних активности које се организују на факултетима, те изазови са којима се сусрећу носиоци студијских садржаја. Пажња ће бити посвећена и опису сарадње између лектората и словеначких друштава те упућених наставника/ица допунске наставе језика и културе.

Кључне ријечи: словеначки као страни језик, лекторати словеначког језика, Босна и Херцеговина, словеначка удружења, допунска настава словеначког језика и културе

EN

Slovenian Language Lectures at Universities in Bosnia and Herzegovina

The paper will present the functioning of the Slovenian language lectures at three universities in Bosnia and Herzegovina, namely the Faculty of Arts at the University of Sarajevo, the Faculty of Philology at the University of Banja Luka and the private Faculty of Philological Sciences at Apeiron University in Banja Luka. The status of the courses in which students at these three universities have the opportunity to learn Slovene, the number of hours of Slovene taught, the status of the lecturers, the extracurricular activities organised at the faculties and the challenges faced by the providers will be described. A special attention will also be paid to describing the cooperation between the universities and the Slovenian cultural organisations as well as the supplementary Slovenian language and cultural classes.

Keywords: Slovene as a foreign language, Slovenian language lectures at universities, Bosnia and Herzegovina, Slovenian cultural organizations, supplementary Slovenian language and cultural classes

Dr. Dragomir Kozomara in dr. Dijana Crnjak

Univerza v Banjaluki, Filološka fakulteta

E-mai: dragomir.kozomara@flf.unibl.org, dijana.crnjak@flf.unibl.org

Статус постакценатских дужина у матерњем говору млађих Срба настањених у Словенији

Након спроведеног истраживања, у говору млађе српске популације настањене у Словенији нису пронађена одступања која би се могла довести у тијесну везу с утицајем словеначког на српски језик на прозодијском нивоу језичке структуре – у овом случају конкретно на примјеру статуса постакценатских дужина. Наиме, оне лексеме које су наведене у упитнику који смо користили (а биране су ријечи из свакодневнoг говора) –очигледно су се код говорника српског језика конзервирале и нису подложне измјени. Из разговора са информаторима обављеног ради добијања додатних информација, закључујемо да се утицај словеначког језика на говор младих српских досељеника у Словенију (што је и очекивано) највише огледа на лексичком нивоу језичке структуре. Само у таквим случајевима (што је опет очекивано) преузимање нове лексеме подразумијева и преузимање њеног акценатског лика из изворног, словеначког језика.

Поређењем са подацима из досадашње релевантне литературе која се тиче статуса постакценатских дужина у српском језику (углавном су обрађивани рурални говори), грађа коју смо овдје прикупили и анализирали показала је и да је у говору младих очуван континуитет раније забиљеженог стања. На примјер, запажено је скоро потпуно неутралисање постакценатских дужина у говору информатора из Бора (Србија), јављање секундарних дужина у говору информатора из Подгорице (Црна Гора) типа *кућама*, *копривама* или губљење (нпр. *будућност*, *стабилност*), односно секундарно јављање (*Анин*, *рекоше* и сл.) акценатских дужина код информатора са простора Босне и Херцеговине.

Кључне ријечи: постакценатске дужине, матерњи говор, млађи Срби, Словенија

SI

Stanje ponaglasnih dolžin v maternem govoru mlajših Srbov v Sloveniji

Po opravljени raziskavi v govoru mlajše srbske populacije, ki živi v Sloveniji, ni bilo ugotovljenih odstopanj, ki bi jih lahko tesno povezali z vplivom slovenščine na srbski jezik na prozodični ravni jezikovne strukture – v tem primeru konkretno za primer statusa

ponaglasnih dolžin. Tisti leksemi, ki so bili namreč navedeni v vprašalniku, ki smo ga uporabili (besede pa smo izbrali iz vsakdanjega govora), so se očitno ohranili pri govorcih srbskega jezika in niso podvrženi spremembam. Iz intervjuja z informatorji, opravljenega z namenom pridobivanja dodatnih informacij, sklepamo, da se vpliv slovenskega jezika na govor mladih srbskih priseljencev v Slovenijo (kar je pričakovano) odraža predvsem na leksikalni ravni jezikovne strukture. Samo v takšnih primerih (kar je spet pričakovano) pomeni prevzem novega leksema tudi prevzem njegovega naglasnega značaja iz izvirnega, slovenskega jezika.

V primerjavi s podatki iz dosedanje relevantne literature o statusu ponaglasnih dolžin v srbskem jeziku (obravnavani so bili večinoma podeželski jeziki) je tudi gradivo, ki smo ga zbrali in analizirali, pokazalo, da je kontinuiteta predhodno zabeleženega stanja ohranjena v govoru mladih. Skoraj popolno nevtralizacijo ponaglasnih dolžin smo na primer opazili v govoru informatorja iz Bora (Srbija), pojav sekundarnih dolžin v govoru informatorja iz Podgorice (Črna gora), kot so kućama, koprivama ali izguba (npr. budućnost, stabilnost), tj. sekundarno pojavljanje (Anin, rekoše itd.) naglasnih dolžin pri informatorjih iz Bosne in Hercegovine.

Ključne besede: ponaglasna dolžina, mlajši govorniki srbsčine, Slovenija

EN

The status of post-accent lengths in the native speech of younger Serbs living in Slovenia

After the conducted research, they were not found in the speech of the younger Serbian population living in Slovenia deviations that could be closely related to the prosodic influence of Slovenian on the Serbian language at the level of language structure - in this case, specifically on the example of the status of post-accent lengths. Namely, those lexemes that were listed in the questionnaire we used (and words were chosen from everyday speech) apparently, among speakers of the Serbian language, they have been conserved and are not subject to change. From a conversation with informants conducted in order to obtain additional information, we conclude that the influence of Slovenian of the language spoken by young Serbian immigrants to Slovenia (which is to be expected) is most reflected in the lexical aspect at the level of language structure. Only in such cases (which is again expected) will a new lexeme be taken over it also implies taking over its accent character from the original, Slovenian language. By comparison with the data from the previous relevant literature concerning the status of post-accent lengths in the Serbian language (mainly rural languages were processed), material that we collected and analyzed here she also showed that the continuity of the previously recorded state is preserved in the speech of young people. For example, it is noted almost complete neutralization of post-accented lengths in the speech of informants from Bor (Serbia), reporting secondary lengths in the speech of informants

from Podgorica (Montenegro) type ku1ća5ma, ko3priva5ma or loss (e.g. future, stability), i.e. secondary occurrence (A!ni5n, re3koše5, etc.) of accented length in informants from Bosnia and Herzegovina.

Key words: post-accent length, younger Serbian speakers, Slovenia

Mag. Jaroš Krivec

ZRC SAZU, Zgodovinski inštitut Milka Kosa

E-mail: jaros.krivec@zrc-sazu.si

SI

Slovenci in Bosna in Hercegovina za časa habsburške oblasti 1878-1918

Prispevek skuša osvetliti vprašanje o oblikovanju identitet in pogledov slovenskih avtorjev, ki so izpričali lastno izkušnjo bivanja v Bosni in Hercegovini za časa habsburške okupacije in kasnejše aneksije. Načeto bo vprašanje, kakšno je sploh bilo poznavanje te dežele, kakšne vloge so izpolnjevali izseljenci in popotniki in kako so Slovenci zaznali nastajanje novih segregacijskih življenjskih prostorov. Opozorjeno bo tudi na različne vrste subjektivacij. V prvem koraku bo prikazano, kako se je pri slovenskih piscih skozi procese identitete in alteritete kazala Evropska/Zahodna zavest in kako so se Slovenci v Bosni medsebojno zблиžali in povezovali. Kot nekakšen kontrapunkt prvemu delu, ki prikazuje klasično polarnost kolonialnega sveta bo v drugem delu fokus ne toliko na tujosti, ampak na domačnosti Bosne. Prikazana bo jugoslovanska identifikacija, kot ideja izgradnje novega človeka. V zadnjem delu pa bo prikazan možen povratni vplivi Bosne na samorazumevanje slovenskih izseljencev.

Ključne besede: identitete, kulturna zgodovina, Habsburška monarhija, Bosna in Hercegovina, 19. stoletje

СРП

Словенци и Босна и Херцеговина за вријеме Хабсбуршке владавине 1878 - 1918

У раду се покушава расвијетлити питање формирања идентитета и погледа словеначких аутора, који су свједочили о властитом искуству живота у Босни и Херцеговини за вријеме хабзбуршке окупације и накнадне анексије. Поставиће се питање какво је уопште било познавање ове земље, које су улоге имали емигранти и путници и како су Словенци доживљавали стварање нових сегрегацијских животних простора. Такође ће бити истакнуте различите врсте субјективација. У првом кораку показаће се како се европска/западна свијест манифестовала код словеначких писаца кроз процесе идентитета и алтеритета, те како су се Словенци у Босни међусобно зближили и повезали. Као својеврсни контрапункт првом дијелу, који показује класичну поларност колонијалног свијета, у другом дијелу фокус неће бити толико на страном, колико на домаћем у Босни. Биће приказана

југословенска идентификација, као идеја изградње новог човјека. У посљедњем дијелу биће приказани могући повратни утицаји Босне на саморазумијевање словеначких емиграната.

Кључне ријечи: идентитети, културна историја, Хабзбуршка монархија, Босна и Херцеговина, XIX вијек

EN

Slovenians and Bosnia-Herzegovina under Habsburg rule 1878-1918

The paper tries to shed light on the question of the formation of identities and views of Slovenian authors who testified to their own experience of living in Bosnia and Herzegovina during the Habsburg occupation and subsequent annexation. The question will be raised, what was the knowledge of this land in the first place, what roles were fulfilled by emigrants and travelers and how Slovenians perceived the creation of new segregated living spaces. Different types of subjectivations will also be pointed out. In the first step, it will be shown how the European/Western consciousness manifested itself in Slovene writers through the processes of identity and alterity, and how the Slovenes in Bosnia came closer and connected with each other. As a kind of counterpoint to the first part, which shows the classic polarity of the colonial world, in the second part the focus will be not so much on foreignness but on the domesticity of Bosnia. Yugoslav identification will be shown, as the idea of building a new man. In the last part, the possible feedback effects of Bosnia on the self-understanding of Slovenian emigrants will be shown.

Keywords: identities, cultural history, Habsburg Monarchy, Bosnia and Herzegovina, 19th century

Dr. Vera Kržišnik-Bukić

СРП

О миграционим друштвеним токовима у бившој југословенској федерацији као изазовима словеначке етничке и националне науке током и након осамостаљења Републике Словеније

Упркос чињеницама доказаним након пописа 1991. године, а раније доказаним на друге начине, о присутности око 100.000 словеначки освијештених становника који живе у новонасталим земљама на простору бивше Југославије ван Словеније, словеначка политика, али и словеначке институционалне друштвене науке нису се до осамостаљења државе бавиле њима или за њих предвидљивим посљедицама у новим околностима. У новој словеначкој држави још бројнији и, наравно, етнички разноликији друштвени сегмент становништва представљали су њени становници, а уједно и нови словеначки држављани с дугим и вишегенерацијским животом у Словенији.

Посљедњих деценија словеначка друштвена наука велику пажњу посвећује и „екс-југословенском“ словенству, што се свакако односи посебно на простор Босне и Херцеговине. Релативно много мање и социолошки маргиналније према 'Босанцима' у Словенији, што је, поред неких других, и уобичајен колоквијални надимак за све припаднике народа бивше СФРЈ у Словенији. Рад ће се фокусирати на неке од разлога за наведено другачије поступање.

Кључне ријечи: миграције, етнос, словенство, Словенија, Југославија, друштвене науке

SI

О миграцијских друштвених токових в бивши југословански федерацији кот иззивих словенским етничним ин националним знаностим об ин по осамосвојитви Републике Словеније

Kljub že po popisu leta 1991 dokazan in prej še drugače dokazljivim dejstvom o prisotnosti okrog 100.000 slovensko ozaveščenih prebivalcev, živečih v novo nastajajočih državah na območju dotokratne Jugoslavije zunaj Slovenije, slovenska politika in tudi slovensko institucionalno družboslovje se do državne osamosvojitve nista ukvarjala z njimi ali zanje predvidljivimi posledicami v novih okoliščinah. Še razmeroma znatno številčnejši in seveda etnično raznovrsten družbeni segment prebivalstva so, kot

prav tako posledico preseljevanja znotraj iste države, predstavljali v novi slovenski državi njeni prebivalci in hkrati novi slovenski državljani s tudi že dolgotrajnim in večgeneracijskim življenjem v Sloveniji.

Slovensko družboslovje se v zadnjih desetletjih močno posveča tudi »ex-jugoslovanskemu« slovenstvu, kar gotovo velja še posebej za območje države Bosne in Hercegovine. Razmeroma veliko manj in sociološko bolj marginalno pa »Bosancem« v Sloveniji, ki je sicer, poleg še nekaterih drugih, tudi pogost pogovorni vzdevek za vse pripadnike narodov nekdanje SFRJ v Sloveniji. Prispevek se bo osredotočil na nekatere razloge za omenjeno različno obravnavo.

Ključne besede: migracije, etnos, slovenstvo, Slovenija, Jugoslavija, družboslovje

EN

On migration social flows in the former Yugoslav Federation as challenges to Slovenian ethnic and national sciences at and after the independence of the Republic of Slovenia

Despite the already proven and previously demonstrable facts of the presence of some 100,000 Slovenian-conscious residents living in newly emerging countries in the territory of the then Yugoslavia outside Slovenia, Slovenian politics and also Slovenian institutional social sciences did not deal with them or the foreseeable consequences in the new circumstances until national independence.

On the other hand, there is in Slovenia a relatively significantly more in number and, of course, ethnically diverse social segment of the population, as a result of migration within the same common country, too. These inhabitants in the new Slovenian state have been at the same time new Slovenian citizens with an already long and multigenerational life in Slovenia.

In recent decades, Slovenian social sciences have also focused heavily on "ex-Yugoslav" Slovenes, that is without doubt certainly the case also for the Slovenes in the territory of the state of Bosnia and Herzegovina. Relatively much less and sociologically more marginal are "Bosnians" in Slovenia, which, in addition to some others, is also a common conversational nickname for the members of all national communities of the former Yugoslavia in Slovenia. The contribution will focus on certain reasons for this difference in treatment.

Keywords: migrations, etnos, Slovenes, Slovenia, Yugoslavia, social sciences

Dr. Karmen Medica

Primorska Univerza, Fakulteta za humanistiko, Koper

E-mail: karmen.medica@fhs.upr.si

SI

Slovenska manjšina v hrvaški Istri

Navzočnost in angažiranost na različnih področjih družbenega življenja, najbolj v kulturi in umetnosti, je identifikacijska stalnica, ki je zaznamovala slovensko manjšino v hrvaški Istri, tako v preteklosti, kakor tudi danes. Predstavljajo socialno in ekonomsko dobro integrirano in pretežno mestno populacijo. Povezovanje in organiziranje v kulturna društva je spodbudila spremenjena družbeno-politična situacija, nastale so nove države, nove meje in omejitve. Pojavile so se potrebe in želje po intenziviranju kulturnih in jezikovnih stikov in tudi povezovanju na ekonomskem področju. Folklorni elementi niso izginili, vendar so percepirani bolj kot etnološke značilnosti, manjšina svojo vitalnost izkazuje predvsem skozi aktualne kulturne dogodke, edukacijske procese in nenazadnje tudi skozi medijsko prisotnost v obeh državah. Glede na intenzivnost recentnih dogajanj iz dneva v dan se soočamo s spremembami, tako da se danes aktualna dogajanja, procesi in problemi že jutri lahko pojavijo v novih 'oblikah'. Poleg vseprisotnih interakcijah, spremljamo procese recentne reintegracije slovensko-hrvaškega obmejnega območja v celoti, kar pozitivno vpliva tudi na manjšine.

Ključne besede: slovenska manjšina, Istra, integracija, kulturna društva

СРП

Словеначка мањина у хрватској Истри

Присутност и ангажман у различитим подручјима друштвеног живота, посебно у култури и умјетности, идентификацијска је константа која је обиљежила словеначку мањину у хрватској Истри, како у прошлости тако и данас. Они представљају социјално и економски добро интегрисано и претежно урбано становништво. Повезивање и организовање у културна друштва подстакнуто је промијењеном друштвено-политичком ситуацијом, новим државама, новим границама и ограничењима. Постојале су потребе и жеље за интензивирањем културних и језичких контаката, као и интеграцијом на економском плану. Фолклорни елементи нису нестали, већ се перципирају више као етнoлошке карактеристике, мањина своју виталност показује углавном кроз актуелна културна дешавања,

образовне процесе и, на крају, али не и најмање важно, и кроз медијско присуство у обе земље. С обзиром на интензитет недавних догађаја, из дана у дан суочени смо са промјенама, тако да се данашњи актуелни догађаји, процеси и проблеми већ сутра могу појавити у новим 'облицима'. Осим свеprisутних интеракција, пратимо и процесе недавне реинтеграције словеначко-хрватског пограничног подручја у цјелини, што позитивно утиче и на мањине.

Кључне ријечи: словеначка мањина, Истра, интеграција, културна друштва

EN

Slovene minority in Croatian Istria

The presence and engagement in various areas of social life, especially in culture and art, is an identification constant that marked the Slovene minority in Croatian Istria, both in the past and today. They represent a socially and economically well-integrated and predominantly urban population. Connecting and organizing into cultural associations was stimulated by the changed socio-political situation, new countries, new borders and restrictions were created. There were needs and desires for intensifying cultural and linguistic contacts and also integration in the economic field. Folkloric elements have not disappeared, but they are perceived more as ethnological characteristics, the minority shows its vitality mainly through current cultural events, educational processes and, last but not least, also through media presence in both countries. Given the intensity of recent events, we are faced with changes from day to day, so that today's current events, processes and problems may already appear in new 'forms' tomorrow. In addition to ubiquitous interactions, we also monitor the processes of recent reintegration of the Slovenian-Croatian border area as a whole, which also has a positive effect on minorities.

Keywords: Slovenian minority, Istria, integration, cultural associations

Selma Skenderović

СРП

Кормиларење између (не)идентитета у савременим словеначким кратким причама младих ауторки

Ауторке Сандра Ерпе (1993), Тања Божић (1995) и Селма Скендеровић (2001) пласирале су се у финале Фестивала младе књижевности Уршка 2020. причама у којима тематизују имиграцију кроз питање двојног идентитета имиграната и имигранткиња, разапетих између домовине и земље домаћина, што је типична карактеристика посебно за ауторе прве генерације имиграната, нпр. Владимир Векић (*Шта би рекао, Иване!* 2001) и Зоран Кнежевић (*Двоживке умиру два пута*, 2014). Кратка прича младих ауторки тако одражава сложеност мањинске етничке ситуације досељеника у Словенији и продубљује њихову отуђеност од шире родбине која се није одселила, било да се ради о разликама у обичајима и навикама, менталитету или једноставно језику комуникације – преплитању словеначког и босанског језика као стилско средство је заједничко свим ауторкама.

Кључне ријечи: миграције, питање идентитета, Сандра Ерпе, Тања Божић, Селма Скендеровић

SI

Krmarjenje med (ne)identitetami v sodobni slovenski kratki zgodbi mladih avtoric

Avtorice Sandra Erpe (1993), Tanja Božić (1995) in Selma Skenderović (2001) so se leta 2020 uvrstile v finale Festivala mlade literature Urška z zgodbami, v katerih tematizirajo priseljenstvo skozi vprašanje dvojnosti priseljske identitete, razpete med domovino in državo sprejema, kar je značilno predvsem za avtorje prve generacije priseljencev, npr. Vladimirja Vekića (*Kaj bi ti govoril, Ivan!*, 2001) in Zorana Kneževića (*Dvoživke umirajo dvakrat*, 2014). Kratka pripoved mladih avtoric tako odraža zapletenost manjšinskega etničnega položaja priseljenk in priseljencev v Sloveniji ter pogloblja njihovo odtujenost od širšega sorodstva, ki se ni preselilo, pa naj gre za razlike v običajih in navadah, miselnosti ali zgolj jeziku sporazumevanja – prepletanje slovenščine in bosanščine kot slogovno sredstvo je skupno vsem avtoricam.

Ključne besede: migracije, vprašanje identitete, Sandra Erpe, Tanja Božić, Selma Skenderović

EN

Navigating between (non)identities in contemporary Slovenian short stories by young authors

In 2020, the authors Sandra Erpe (1993), Tanja Božić (1995) and Selma Skenderović (2001) reached the final of the Urška Festival of Young Literature with stories that thematise immigration through the question of the duality of immigrant identity, torn between the country of origin and the country of reception, which is characteristic of first-generation immigrant authors, such as Vladimir Vekić (*Kaj bi ti govoril, Ivan!*, 2001) and Zoran Knežević (*Dvoživke umirajo dvakrat*, 2014). The short narrative of the young authors thus reflects the complexity of the minority ethnic situation of immigrants in Slovenia, and deepens their alienation from their relatives, who have not migrated, whether in terms of differences in customs and habits, mentality or simply the language of communication – the interweaving of Slovenian and Bosnian as a literary device is common to all the authors.

Keywords: immigration, question of identity, Sandra Erpe, Tanja Božić, Selma Skenderović

Mag. Dušan Tomažič

RTV Slovenia, Regionalni center Maribor

E-mail: dusan.tomazic@rtvslo.si

SI

Demografske značilnosti tuzlanskih Slovencev v očeh 30-letnice Slovenske skupnosti Tuzla

V prispevku je predstavljeno delovanje Slovenske skupnosti v Tuzli, ki letos (2023) praznuje 30-letnico delovanja in današnja demografska slika Slovencev v tem delu BiH. Na območju današnjega Tuzlanskega kantona so se prvi slovenski priseljenci, predvsem uradniki in vojaki, pojavili že leta 1885. Naslednji val doseljevanja se je zgodil v času odprtja rudnika »Kreka« med njimi največ rudarjev, zlasti v času Husinskih nemirov. V medvojnem obdobju je v Tuzli živelo že 354 Slovencev. Po drugi svetovni vojni pa so v okviru načrtovanja kadrovanja iz Slovenije prihajali strokovnjaki različnih profilov, ki so veliko prispevali k razvoju Tuzle, njihovi potomci pa v tem mestu živijo še danes. V najtežjih časih, ko je bila vojna v Bosni in Hercegovini (1992-1995) na vrhuncu, ko je bila vsaka družina na pragu obstoja, je skupina uglednih Slovencev v Tuzli ustanovila Iniciativni odbor z nalogo organiziranja Slovencev in njihovih potomcev v "Društvu Slovencev". V delu je ob kratkem zgodovinskem pregledu, analizirana demografska struktura Slovencev v Tuzlanskem kantonu skozi popise prebivalstva, s posebnim poudarkom na popisih iz leta 1991, torej pred začetkom vojne in po zadnjem popisu iz leta 2013. Zadnji popis ne daje pretirano optimističnega pogleda na izjasnjevanje Slovencev po svojih prednikih. V celotnem kantonu se je v zadnjem popisu (2013) opredelilo 51 Slovencev.

Ključne besede: Slovenci, Tuzlanski kanton, Društvo Slovencev, popisi prebivalstva, demografija.

СРП

Демографске карактеристике тuzланских Словенаца у очима 30. годишњице Удружења Словенаца Тузла

У чланку је приказано функционисање Удружења Словенаца у Тузли, које ове године (2023) обиљежава 30. годишњицу рада, као и данашња демографска слика Словенаца у овом дијелу Босне и Херцеговине. На подручју данашњег Тузланског кантона први словенски досељеници, углавном чиновници и војници, јављају се већ 1885. године. Сљедећи талас досељавања догодио се у вријеме отварања

рудника „Крека“ са највећим бројем рудара међу њима, посебно током Хусинских немира. У међуратном периоду у Тузли су живјела 354 Словенца. Након Другог свјетског рата, у оквиру кадровског планирања, из Словеније су дошли стручњаци разних профила који су увелико допринијели развоју Тузле, а њихови потомци и данас живе у овом граду. У најтежим временима, када је рат у Босни и Херцеговини (1992-1995) био на врхунцу, када је свака породица била на прагу егзистенције, група угледних Словенаца у Тузли основала је Иницијативни одбор са задатком да организује Словенце и њихове потомке у Друштву Словенаца. Поред кратког историјског осврта, у раду се анализира демографска структура Словенаца у Тузланском кантону кроз пописе становништва, с посебним нагласком на пописе становништва из 1991. године, односно прије почетка рата и након посљедњег пописа из 2013. године. Попис становништва не даје превише оптимистичан поглед на изјашњавање Словенаца с обзиром на њихово поријекло. На посљедњем попису становништва (2013) на подручју цијелог кантона идентификовао се 51 Словенац.

Кључне ријечи: Словенци, Тузлански кантон, Друштво Словенаца, пописи становништва, демографија

EN

Demographic characteristics of Tuzla Slovenians in the light of the 30th anniversary of the Tuzla Slovenian Community

This paper presents the activities of the Slovenian Community in Tuzla, which celebrates its 30th anniversary this year (2023), and the demographic picture of Slovenians in this part of Bosnia and Herzegovina today. In the area of the present-day Tuzla Canton, the first Slovenian immigrants, mainly officials and soldiers, appeared as early as 1885. The next wave of immigration took place at the time of the opening of the "Kreka" mine, among them mostly miners, especially during the Hussite riots. In the interwar period, 354 Slovenians lived in Tuzla. After the Second World War, as part of the recruitment planning, specialists of various profiles came from Slovenia and contributed greatly to the development of Tuzla, and their descendants still live in Tuzla today. In the most difficult times, when the war in Bosnia and Herzegovina (1992-1995) was at its peak, when every family was on the brink of existence, a group of prominent Slovenians in Tuzla established an Initiative Committee with the task of organising Slovenians and their descendants in a "Slovene Association". The paper, after a brief historical overview, analyses the demographic structure of Slovenians in the Tuzla Canton through the censuses, with special emphasis on the 1991 census, i.e. before the war, and the last census of 2013. The last census does not give an overly optimistic view of Slovenians tracing their ancestry. In the whole canton, 51 Slovenians identified themselves in the last census (2013).

Keywords: Slovenians, Tuzla Canton, Association of Slovenians, census, demography

Dr. Marijanca Ajša Vižintin

SI

Potomke, potomci slovenskih izseljenk, izseljencev in njihovo sodelovanje v Bosni in Hercegovini v 21. stoletju

Slovenske izseljenke in slovenski izseljenci in njihovi potomci, potomke se povezujejo po vsem svetu. V raziskavi me je zanimalo, katere oblike sodelovanja potekajo med slovenskimi organizacijami v Bosni in Hercegovini. Novembra in decembra 2022 so potekala srečanja z nekaterimi predstavnicami, predstavniki slovenskih kulturnih društev (Banjaluka, Zenica, Sarajevo, Kakanj), učiteljicama dopolnilnega pouka slovenskega jezika in kulture (Banjaluka, Sarajevo) in lektorjema na univerzah v Banjaluki in Sarajevu. Potrebno bi bilo nadaljnje terensko delo, da bi se srečali tudi z drugimi predstavnicami, predstavniki organizacij (Breza, Tuzla, Prijedor), zato so prikazani le delni rezultati. Ti so pokazali, da sodelovanje med različnimi organizacijami že poteka, da se udeležujejo dogodkov med seboj (npr. na predstavitvi knjige v organizaciji društva so prišli tudi študentke, študenti z univerze in udeleženke, udeleženci dopolnilnega pouka). Sodelovanje podpira tudi Veleposlaništvo Republike Slovenije v Sarajevu.

Ključne besede: slovenski izseljenci in izseljenke, Bosna in Hercegovina, slovenska kulturna društva, dopolnilni pouk slovenskega jezika in kulture, lektorati slovenskega jezika na univerzah, veleposlaništvo

СРП

Потомке, потомци словеначких исељеница, исељеника и њихова сарадња у Босни и Херцеговини у 21. вијеку

Словеначке исељенице и исељеници и њихове потомке, потомци повезују се по цијелом свијету. У овом истраживању занимало ме је какви се облици сарадње одвијају између словеначких организација у Босни и Херцеговини. У новембру и децембру 2022. године одржани су састанци са појединим представницама, представницама словеначких културних друштава (Бања Лука, Зеница, Сарајево, Какањ), наставницама допунске наставе словеначког језика и културе (Бања Лука, Сарајево) и лекторима на универзитетима у Бањој Луци и Сарајеву. Даљи теренски рад би био неопходан како би се упознали са осталим представницама, представницама организација (Бреза, Тузла, Приједор), тако да су приказани само дјелимични резултати. Показали су да је сарадња између различитих организација

већ у току, да једни са другима учествују у догађајима (нпр. студенткиње, студенти са факултета и полазнице, полазници допунске наставе такође су дошле на представљање књиге у организацији удружења). Сарадњу подржава и Амбасада Републике Словеније у Сарајеву.

Кључне ријечи: словеначки исељеници и исељенице, Босна и Херцеговина, словеначка културна друштва, допунска настава словеначког језика и културе, лекторати словеначког језика на универзитетима, амбасада

EN

Descendants of Slovenian emigrants and their cooperation in Bosnia and Herzegovina in 21st century

Slovenian emigrants and their descendants are connecting all over the world. In my research I was interested in the forms of cooperation between Slovenian organisations in Bosnia and Herzegovina. In November and December 2022, meetings were held with some of the representatives of Slovenian cultural associations (Banjaluka, Zenica, Sarajevo, Kakanj), with two teachers of supplementary Slovenian language and culture classes (Banjaluka, Sarajevo) and lecturers at the universities in Banjaluka and Sarajevo. Further fieldwork would be needed to meet other representatives of the organisations (Breza, Tuzla, Prijedor), so only partial results are shown. These showed that cooperation between the different organisations is already taking place, that they are attending each other's events (e.g. the book launch organised by the cultural association was also attended by students from the university and participants in supplementary classes). The Embassy of the Republic of Slovenia in Sarajevo also supports the cooperation.

Keywords: Slovenian emigrants, Bosnia and Herzegovina, Slovenian cultural organizations, supplementary Slovenian language and cultural classes, Slovene language lecturers at universities, embassy

Univerza v Mariboru, Filozofska fakulteta

E-mail: Janja.V@windowslive.com

SI

Tema izseljevanja v izbranih slovenskih in ukrajinskih romanih

Referat predstavi temo izseljevanja v dveh romanih, in sicer sta to literarni deli *Dvanajst krogov* (2003) Jurija Andruhoviča ter *Koža iz bombaža* (2007) Gabriele Babnik. Predstavili bomo vrste migracij, ki se pojavljajo v obeh romanih, ter vzroke zanje. Obenem bo analiza obravnavala vrednotenje izseljevanj, kot jih vidijo, komentirajo in tudi doživljajo literarne osebe. Obravnavali bomo literarni prostor, v katerega osebe vstopajo navidezno (s pomočjo sanj, spominov, notranjega monologa) in tudi dejansko, kajti ta ima zanje velik pomen. Obenem nas bo zanimalo uresničevanje večkulturnosti ter večjezičnosti v obeh izbranih literarnih delih.

Ključne besede: Jurij Andruhovič, Gabriela Babnik, izseljevanje, vzroki migracij, večjezičnost, večkulturnost

СРП

Тема емиграције у одабраним словеначким и украјинским романима

У раду је тема емиграције представљена у два романа, и то књижевним дјелима *Дванаест кругова* (2003) Јурија Андруховича и *Кожа од памука* (2007) Габриеле Бабник. Представићемо врсте миграција које се појављују у оба романа и њихове узроке. Истовремено, анализа ће се бавити вредновањем емиграција како их виде, коментаришу и доживљавају књижевне личности. Анализираћемо књижевни простор у који ликови улазе наизглед (уз помоћ снова, сјећања, унутрашњег монолога), али и стварно, јер за њих има велико значење. Истовремено ће нас занимати реализација мултикултуралности и вишејезичности у оба одабрана књижевна дјела.

Кључне ријечи: Јуриј Андрухович, Габриела Бабник, емиграција, узроци миграција, вишејезичност, мултикултуралност

EN

The theme of emigration in selected Slovenian and Ukrainian novels

The paper presents the theme of emigration in two novels, namely Yuri Andrukhovych's *Twelve Circles* (2003) and Gabriela Babnik's *Cotton Skin* (2007). We will present the types of migrations that appear in both novels and the reasons for them. At the same time, the analysis will look at the evaluation of emigration as seen, commented on and experienced by literary persons. We will look at the literary space that the characters enter both virtually (through dreams, memories, inner monologue) and actually, because it has a great significance for them. At the same time, we will be interested in the realisation of multiculturalism and multilingualism in the two selected literary works.

Keywords: Yuri Andrukhovych, Gabriela Babnik, emigration, causes of migration, multilingualism, multiculturalism.

Predavateljice_i
Учесници

Dr. Biljana Babić, je diplomirala na Filozofski fakulteti Univerze v Novem Sadu, magistrirala na Filološki fakulteti Univerze v Beogradu in doktorirala s področja zgodovine srbskega jezika na Filozofski fakulteti Univerze v Banjaluki. V mednarodnih in domačih projektih kot tudi na znanstvenih in strokovnih konferencah doma in v tujini je sodelovala s temami, povezanimi z zgodovinskim jezikoslovjem, jeziki v stiku in ohranjanjem cirilične pisne dediščine. Na Univerzi v Banjaluki izvaja pouk za več predmetov, med drugim Srbsko-slovenske jezične in kulturne vzporednice za študente srbskega in ruskega jezika in literature.

Др Биљана Бабић, дипломирала је на Филозофском факултету Универзитета у Новом Саду, магистрирала на Филолошком факултету Универзитета у Београду, а докторирала из области историје српског језика на Филозофском факултету Универзитета у Бањој Луци. Учествовала је у више међународних и домаћих пројеката као и на научним и стручним скуповима у земљи и иностранству са темама везаним за историјску лингвистику, језике у контакту и очување ћириличног писаног наслеђа. На Универзитету у Бањој Луци предаје неколико предмета, укључујући Српско-словеначке језичке и културне паралеле за студенте српског и руског језика и књижевности.

Dr. Dijana Crnjak (roj. Savić) je leta 1997 diplomirala na Oddelku za srbski jezik in književnost Filozofske fakultete v Novem Sadu, leta 2001 magistrirala in leta 2005 doktorirala. Je redna profesorica na študijskem programu srbskega jezika in književnosti na Filološki fakulteti v Banja Luki. Od študijskega leta 2006/2007. dela kot gostujoča profesorica na Filozofski fakulteti v Zagrebu. Njeno znanstveno zanimanje obsega področje srbskega knjižnega jezika, predvsem skladenjske in leksikološke teme. Je članica Odbora za jezik ANURS in Društva članov Matice srbske v Republici Srbski.

Др Дијана Црњак (рођ. Савић) на Одсеку за српски језик и књижевност Филозофског факултета у Новом Саду дипломирала је 1997, магистрирала 2001. и докторирала 2005. године. Редовни је професор на Студијском програму српског језика и књижевности Филолошког факултета у Бањој Луци. Од академске 2006/2007. године ради као гостујући професор на Филозофском факултету у Загребу. Њена научна интересовања обухватају област стандардног српског језика, прије свега синтаксичке и лексиколошке теме. Члан је Одбора за језик АНУРС и Друштва чланова Матице српске у Републици Српској.

Dr. Marlena Gruda je slavistka, prevajalka, doktor znanosti na področju humanističnih ved, zaposlena na Inštitutu za slovansko filologijo Jagelonske univerze v Krakovu. Ukvarja se z zgodovino slovenske književnosti, teorijo in prakso prevajanja, z intersubjektivnostjo in dialoškostjo v literaturi in prevodu. Je avtorica monografije *Zaczynajac od różnicy*.

Przemiany bohatera w powieści słoweńskiej po 1991 roku. Trenutno raziskuje slovenske mnemotopose v slovenski kulturi v okviru projekta National Science Centre. V poljščino je prevedla poezijo Anje Golob (v soprevodu z M. Biedrzyckim), Milana Dekleve, Klemna Piska, prozo Vlada Žabota, Evalda Flisarja, Mihe Mazzinija, Jasmina B. Freliha ter knjige za otroke in mladino Petra Svetine, Jane Bauer, Žige X. Gombača. Knjigi *Wymazana* M. Mazzinija in *Na / pół* Jasmina B. Freliha sta bili nominirani za nagrado Angelus 2021, zbirka pesmi Anje Golob pa za nagrado evropski pesnik svobode 2022.

Др Марлена Груда – слависта, преводилац, доктор наука из области хуманистичких наука, запослена у Институту за словенску филологију Јагелонског универзитета у Кракову. Бави се историјом словеначке књижевности, теоријом и праксом превођења, интерсубјективношћу и дијалогом у књижевности и превођењу. Ауторка је монографије *Zaczynajac od przyczycy. Przemiany bohatera w powieści słoweńskiej po 1991 roku.* Сада истражује словеначку мнемонику у словеначкој култури у оквиру пројекта National Science Centre. Преводила је на пољски поезију Ање Голоб (са М. Biedrzyckim), Милана Деклеве, Клемена Писка, прозу Влада Жабота, Евалда Флисара, Михе Мазинија, Јасмина Б. Фрелиха и књиге за дјецу и младе Петра Светине, Јане Бауер, Жиге Х Гомбача. Књиге *Wymazana* М. Мазинија и *Na / pół* Јасмина Б. Фрелиха номиноване су за награду Ангелус 2021, а Збирка пјесама Ање Голоб за награду Европски пјесник слободе 2022.

Маг. Barbara Hanuš (1960) је професорка slovenščine in pedagogike ter višja knjižničarka. Delala je kot šolska pedagoginja, šolska knjižničarka, učiteljica v podaljšanem bivanju, profesoica slovenščine v osnovni in srednji šoli ter v programih izobraževanja odraslih. Devet let je poučevala slovenščino v Bosni in Hercegovini. Sodeluje na različnih strokovnih seminarjih, zanima jo vloga književnosti pri spodbujanju medkulturnega dialoga in izbira primernih bralnih gradiv za učence, katerih materni jezik ni slovenščina.

Piše predvsem za otroke, zgodbe redno objavlja v revijah *Cicido* in *Ciciban*. Je avtorica večjezičnih slikanic, beril, delovnih zvezkov in poučnih knjig za mlade bralce. S knjigama *Kavni krog* (2021) in *Od sedem do sedemindeset* (2022) nagovarja odrasle – v teh kratkih zgodbah so tudi razmišljanja o selitvah in o iskanju svojega mesta v novi domovini.

Мр Барбара Хануш (1960) је професорица словеначког језика и педагогије и виша библиотекарка. Радила је као школски педагог, школски библиотекар, наставник у продуженом боравку, професор словеначког језика у основној и средњој школи те у програмима образовања одраслих. Предавала је словеначки језик у Босни и Херцеговини девет година. Учествује на разним стручним семинарима, занима је улога књижевности у подстицању међукултурног дијалога и избор одговарајуће лектире за ученике чији матерњи језик није словеначки. Пише углавном за дјецу, а редовно објављује приче у часописима *Цицидо* и *Цицибан*. Ауторка је

вишејезичних сликовница, читанки, radnih свесака и едукативних књига за младе читаоце. У књигама *Уз кафу* (2021) и *Од седам до деведесет и седам* (2022) обраћа се одраслима – ове кратке приче садрже и размишљања о селидби и проналажењу мјеста у новој домовини.

Dr. Damir Josipovič je viši znanstveni sodelavec na Inštitutu za narodnostna vprašanja v Ljubljani. Diplomiral je na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani, Oddelek za geografijo (1998), magistriral (2002) na področju demografije in doktoriral (2005) na področju migracij. Njegovi transdisciplinarni raziskovalni interesi so usmerjeni v sintezo, pokrivajo pa širok spekter tem znotraj družbene in humane geografije, politične geografije, geopolitike in demografije ter študij etničnosti, mejnosti, manjšin in čezmejnega sodelovanja, družbeno-ekonomskih sprememb in postsocializma. Geografsko težišče njegovega raziskovanja je Jugovzhodna, Vzhodna in Srednja Evropa. Objavil je več kot sto znanstvenih del, med njimi je (so)avtor večih znanstvenih monografij.

Др Дамир Јосипович је виши научни сарадник на Институту за етничка питања у Љубљани. Дипломирао је на Филозофском факултету Универзитета у Љубљани, Одсек за географију (1998), магистрирао (2002) из области демографије и докторирао (2005) из области миграција. Његови трансдисциплинарни истраживачки интереси су оријентисани на синтезу, покривају широк спектар тема унутар друштвене и социоекономске географије, политичке географије, геополитике и демографије, као и студије етничке припадности, пограничних подручја, мањина и прекограничне сарадње, социоекономских промјена и постсоцијализма. Географско тежиште његових истраживања је Југоисточна, Источна и Централна Европа. Објавио је више од стотину научних радова, међу којима је (ко)аутор више научних монографија.

Dr. Boris Kern je raziskovalec na Inštitutu za slovenski jezik Fran Ramovša ZRC SAZU in predavatelj na Fakulteti za humanistiko Univerze v Novi Gorici. Ukvarja se z vprašanji sodobne leksikologije in leksikografije, besedotvorja, pomenoslovja, pravopisa in kvir jezikoslovja. V slovensko jezikoslovje je vpeljal stopenjsko besedotvorje, leta 2017 je izšla njegova znanstvena monografija *Stopenjsko besedotvorje* (Na primeru glagolov čutnega zaznavanja). Od leta 2021 je član Komisije za besedotvorje pri Mednarodnem slavističnem komiteju in vodja temeljnega raziskovalnega ARRS-projekta *Kombinatorika besedotvornih obrazil v slovenščini*. Kot raziskovalec sodeluje pri pripravi tretje izdaje *Slovarja slovenskega knjižnega jezika* (eSSKJ). Zanima ga družbeni vidik tako jezika kot slovaropisja, predvsem s stališča različnih marginaliziranih skupin. Na Fakulteti za humanistiko Univerze v Novi Gorici predava Korpusno jezikoslovje in Slovenščino kot tuji jezik.

Др Борис Керн је истраживач на Институту за словеначки језик Франа Рамовша ЗРЦ САЗУ и предавач на Филозофском факултету Универзитета у Новој Горици. Бави се питањима модерне лексикологије и лексикографије, творбом ријечи, семантиком, ортографијом и квир лингвистиком. У словеначку лингвистику увео је степеновану творбу ријечи, а 2017. објављена је његова научна монографија „Степенована творба ријечи (На примјеру глагола чулног опажања)“. Од 2021. године члан је Комисије за творбу ријечи при Међународном славистичком комитету и вођа темељног истраживачког пројекта АРРС Комбинаторика облика ријечи у словеначком језику. Као истраживач учествује у припреми трећег издања Рјечника словеначког књижевног језика (eССКЈ). Занима га друштвени аспект и језика и вокабулара, посебно из угла различитих маргинализованих група. Предаје корпусну лингвистику и словеначки као страни језик на Филозофском факултету Универзитета у Новој Горици.

Dr. Dragomir Kozomara je izredni profesor na Filološki fakulteti Univerze v Banja Luki. Leta 1997 je diplomiral na Pedagoški akademiji v Banja Luki (Oddelek za srbski jezik in književnost). Potem je leta 2000 diplomiral na Oddelku za srbski jezik in književnost na Filozofski fakulteti v Banja Luki in leta 2005 na isti fakulteti tudi magistriral. Leta 2013 je doktoriral na Filološki fakulteti Univerze v Banja Luki. Njegovo glavno raziskovalno področje je srbska dialektologija, fonetika srbskega jezika in pravopis. Od leta 2007 je sodelavec na jezikoslovnih projektih na Univerzi »Karl Franz« v Gradcu (Avstrija), na kateri je bil gostujoči učitelj v prvem semestru šolskega leta 2014/15. Je član Odbora za standardizacijo srbskega jezika pri SANU.

Др Драгомир Козомара ванредни је професор на Филолошком факултету Универзитета у Бањој Луци. Педагошку академију у Бањој Луци (Одсјек за српски језик и књижевност) завршио је 1997. године. Године 2000. на бањолучком Филозофском факултету дипломирао је на Одсјеку за српски језик и књижевност, а на истом факултету магистрирао 2005. године. На Филолошком факултету Универзитета у Бањој Луци докторирао је 2013. године. Основно подручје истраживања му је српска дијалектологија, фонетика српског језика и ортографија. Од 2007. године сарадник је на лингвистичким пројектима Универзитета „Карл Франц“ у Грацу (Аустрија), а на том универзитету био је гостујући наставник у првом семестру школске 2014/15. године.

Члан је Одбора за стандардизацију српског језика при САНУ.

Mag. Jaroš Krivec je leta 2017 diplomiral na Oddelku za zgodovino FF UL z delom *Dojemanje pomena turizma za gospodarstvo : skozi oči sodobnikov 1871–1941*. Prav tako je 2017 končal drugi del dvodisciplinarnega študija zgodovine in filozofije ter na Oddelku za filozofijo FF UL, diplomiral z delom *Razvoj avtonomije umetnosti v 18.*

stoletju. Leta 2021 je na Oddelku za zgodovino FF UL končal magistrski študij socialne in kulturne zgodovine in magistriral na temo *Pogled na drugega: podobe Bosne in Hercegovine in njenih prebivalcev med 1878 in 1918*. Trenutno je študent drugega letnika doktorskega študija Zgodovina na FF UL in mladi raziskovalec na ZRC SAZU, Zgodovinskem inštitutu Milka Kosa pri mentorici dr. Katarini Keber. V doktorski disertaciji se posveča raziskovanju epidemij črnih koz in cepljenju v 19. stoletju na Kranjskem. V času študija se je izpopolnjeval na različnih tujih univerzah: Univerza na Dunaju (2015–2016), Humboldtova univerza v Berlinu (2017–2018), Heinrich-Heine-Universität Düsseldorf (2023).

Mr Jarosh Krivec je 2017. diplomirao na Odscjeku za istoriju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Ljubljani s radom *Percepcija značaja turizma za privredu: očima savremenika 1871–1941*. Takođe, 2017. godine završava drugi dio dvopredmetnog studija istorije i filozofije, a na Odscjeku za filozofiju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Ljubljani diplomira s radom *Razvoj autonomije umjetnosti u 18. vijeku*. Godine 2021. magistrirao je društvenu i kulturnu istoriju na Odscjeku za istoriju Pravnog fakulteta Univerziteta u Ljubljani na temu *Pogled na drugoga: slike Bosne i Hercegovine i njenih stanovnika između 1878–1918*. Trenutno je student druge godine doktorskih studija Istorije na Pravnom fakultetu Univerziteta u Ljubljani i mladi istraživač na ZRC SAZU, Istorijskom institutu Milka Kosa kod mentorke dr Katarine Keber. U svojoj doktorskoj disertaciji fokusira se na istraživanje epidemija malih boginja i vakcinacije u 19. vijeku u Kraњskoj. Tokom studija usavršavao se na različitim stranim univerzitetima: Univerzitet u Bечu (2015-2016), Univerzitet Хумболдт у Берлину (2017-2018), Хајнрих Хајне Univerzitet Дизелдорф (2023).

Dr. Vera Kržišnik-Bukić je profesorica zgodovine in sociologije. Diplomirala je leta 1973 na temo slovenske narodnostne zgodovine in leta 1974 prejela Prešernovo nagrado za študente. Magistrirala je leta 1981 iz politologije (*Interesi in politična kultura*), leta 1987 pa doktorirala iz zgodovine (agrarno in kmečko vprašanje v Jugoslaviji in Bosanski krajini 1945-1948), 1987. Šest let je bila zaposlena kot profesorica na srednji šoli v Banjaluki, nato kot asistentka oz. kasneje višja znanstvena sodelavka na banjaluškem Institutu za zgodovino (1980-1991), v nadaljevanju na Inštitutu za narodnostna vprašanja v Ljubljani (1992-2018), kjer je zaposlena kot znanstvena svetnica od leta 1994, a se še nadalje ukvarjala tudi z narodnostno in nacionalno tematiko v Bosni in Hercegovini (Bosanska identiteta med preteklostjo in prihodnostjo, Ljubljana, 1996, Sarajevo 1997, 2022; Prispevek k programu za Bosno, 1997). Najpomembnejša objava na INV je knjiga *Slovenci v Bosni in Hercegovini 1831-2007*. Je vodja več projektov na INV: *Slovenci v prostoru nekdanje Jugoslavije zunaj Slovenije*, *Slovenstvo na Hrvaškem*, *Slovensko-hrvaški obmejni prostor*, in več bilateralnih projektov, zadnji temeljni kolektivni projekt štirih inštitutov je project *Mladi v Slovenskem zamejstvu: družbeni in kulturni konteksti*

ter sodobni izzivi (2013–2016). Kot rezultati slednjega so bile objavljene štiri monografije 2017–2019. Že dve desetletji strokovno deluje na področju narodnega manjšinstva v Sloveniji. Je avtorica številnih znanstvenih in strokovnih člankov, urednica, mentorica doktorandom. Objavila je znanstveno monografijo *Cazinska buna 1950* (Sarajevo 1991, Ljubljana 1993, Cazin 2013, Praga 2020). Od leta 2022 je tuja članica Akademije znanosti in umetnosti Bosne in Hercegovine in od leta 2013 častna meščanka občine-mesta Cazin. Živi v Ljubljani.

Др Вера Кржишник-Букић је професор историје и социологије, 1973 (добитник Прешернове награде за студенте 1974 за диплому из словеначке националне историје), магистар политичких наука (*Интереси и политичка култура*), 1981, доктор историје (аграрно и сељачко питање у Југославији и Босанској крајини 1945–1948), 1987. Запослење: 6 година професорица средње школе у Бањој Луци, од асистента до вишег научног сарадника на бањолучком Историјском институту (1980–1991), Институт за национална питања у Љубљани 1992–2018), гдје је научни савјетник од 1994. године, али се и даље бавила етничким и националним темама у Босни и Херцеговини (Босански идентитет између прошлости и будућности, Љубљана, 1996, Сарајево 1997, 2022); Прилог програму за Босну, 1997). Најважнија публикација у Институту за национална питања је књига *Словенци у Босни и Херцеговини 1831–2007*. Водитељ је више пројеката у Институту за национална питања: *Словенци на простору бивше Југославије ван Словеније, Словенци у Хрватској, Словеначко-хрватско погранично подручје*, те неколико билатералних пројеката, посљедњи је темељни колективни пројекат четири института *Млади у словеначкој дијаспори: друштвени и културни контексти и савремени изазови* (2013–2016), закључен са 4 књиге 2017–2019. Стручни рад у области националних мањина у Словенији има већ двије деценије. Ауторство бројних научних и стручних чланака, уређивање, менторство докторандима. Животно дјело: научна монографија *Цазинска буна 1950*. (Сарајево 1991; Љубљана 1993; Цазин 2013; Праг 2020). Иностранци члан је Академије наука и умјетности Босне и Херцеговине од 2002. Почасни грађанин општине-града Цазина 2013. Живи у Љубљани.

Dr. Karmen Medica se je po diplomu zaposlila kot raziskovalka na Inštitutu za narodnostna vprašanja v Ljubljani. V času dela na Inštitutu se je vključevala v družboslovne in humanistične projekte, ki so obravnavali tematiko etničnih manjšin, migracij in medijev. Doktorirala je na programu antropologije na Fakulteti za podiplomski humanistični študij v Ljubljani, kjer je bila tudi koordinatorica študijskega programa Socialne antropologije. Zdaj je zaposlena kot profesorica na Primorski Univerzi v Kopru, Fakulteti za humanistiko, Oddelek za medijske študije.

Др Кармен Медица се након дипломирања запослила као истраживач на Институту за национална питања у Љубљани. У вријеме рада на Институту се укључила у друштвене и хуманистичке пројекте, који су обрађивали тематiku етничких

мањина, миграција и медија. Докторирала је на програму антропологије на Факултету за постдипломски хуманистичке студије у Љубљани, гдје је била и координаторка студијског програма Социјалне антропологије. Сад је запослена као професорица на Приморском универзитету у Копру, Факултет за хуманистику, Одсјек за медијске студије.

Dr. Karmen Medica. After graduation, she got a job as a researcher at the Institute for Ethnic Studies in Ljubljana. While working at the Institute, she was involved in social science and humanities projects that dealt with the topics of ethnic minorities, migration and the media. She received her doctorate in the anthropology program at the Faculty of Postgraduate Humanities Studies in Ljubljana, where she was also the coordinator of the Social Anthropology study program. She is now employed as a professor at the University of Primorska in Koper, Faculty of Humanities, Department of Media Studies.

Selma Skenderović (2001) je študentka slovenskega jezika in primerjalne književnosti v Ljubljani. Je urednica antologije sodobne slovenske kratke pripovedi mladih avtorjev in avtoric (*Polževi razmisleki*, 2023). Poezijo in prozo objavlja na različnih literarnih platformah in v zbornikih, kot so Poetikon, Mentor, Kralji ulice, Vrabec anarhist, literarna priloga Lattice, ki jo izdaja Bošnjački kulturni savez Slovenije. Ob tem sodeluje pri medkulturnih in mednarodnih projektih, s katerimi ozavešča javnost k večji strpnosti do tujcev, npr. Medkulturno sobivanje, Inicijativa za tuje študente, mednarodno obmejno srečanje Forum Tomizza, sodelovala je tudi pri razstavi Odjuga: Zgodbe o identitetah na prepihu v Muzeju novejše zgodovine Slovenije (2022). Je dvakratna dobitnica nagrade blisk (2020, 2021), ki se podeljuje v sklopu Šinkovčevih dnevov poezije, zmagovalka Festivala mlade literature Urška 2020 in prejemnica nagrade za najboljšega mladega avtorja/avtorico 2022 na knjižnem sejmu v Sarajevu. Njena zbirka kratkih zgodb *Zakaj molčiš, Hava?* je predena v več jezikov in vključena v različne projekte, trenutno jo slovenski dijaki obravnavajo v okviru projekta Story Valley, ki mlade spodbuja k iskanju in obnavljanju zgodb različnih kultur in obravnavanju migracij.

Селма Скендеровић (2001) је студенткиња словеначког језика и компаративне књижевности у Љубљани, а однедавно и уредница антологије савремене словеначке новеле младих аутора и ауторки (*Polževi razmisleki*, 2023). Поезију и прозу објављује на разним књижевним платформама и у зборницима као што су: *Поетикон*, *Ментор*, *Краљеви улице*, *Врабац анархист*, књижевни додатак *Латиче* у издању Бошњачке културне заједнице Словеније. Истовремено учествује у интеркултуралним и међународним пројектима, којима подиже свијест јавности о већој толеранцији према странцима, нпр. Интеркултурални суживот, Иницијатива за стране студенте, међународни погранични сусрет Forum Tomizza,

учествовала је и на изложби Одјуга: Приче о идентитетима на вјетру у Музеју новије историје Словеније (2022). Двострука је добитница награде блиск (2020; 2021) која се додјељује у склопу Шинковчевих дана поезије, побједница Фестивала младе књижевности Уршка 2020. и добитница награде за најбољег младог аутора/ауторку 2022. године на Сарајевском сајму књига. Њена збирка кратких прича *Зашто ћу тиш, Хава?* преведена је на више језика и укључена у разне пројекте, тренутно је словеначки ученици обрађују у оквиру пројекта Story Valley, који подстиче младе на проналажење и обнављање прича различитих култура и анализу миграција.

Mag. Dušan Tomažič je končal magistrski študij geografije na Fakulteti za naravoslovje in matematike na Univerzi v Tuzli in zgodovino in geografijo pa na Pedagoški fakulteti v Mariboru. Dela kot urednik na RTV Slovenia, Regionalni center Maribor. Je urednik oddaje Rojaki, namenjene zamejskim Slovencem in Slovencem po svetu. Sicer pa avtor in soavtor znanstvenih in strokovnih člankov na temo Slovencev v prostoru bivše skupne države Jugoslavije.

Mr Душан Томажич, магистрирао је географију на Природно-математичком факултету Универзитета у Тузли и историју и географију на Педагошком факултету у Марибору. Ради као уредник на РТВ Словеније, Регионални центар Марибор. Уредник је програма *Ројаки* - намијењеног Словенцима широм свијета. Иначе, аутор је и коаутор научних и стручних чланака везаних за Словенце на простору бивше заједничке државе Југославије.

Dr. Marijanca Ajša Vižintin je znanstvena sodelavka na Inštitutu za slovensko izseljenstvo in migracije ZRC SAZU in docentka na Univerzi v Novi Gorici. Deluje na področju vključevanja učencev priseljencev, raziskuje slovensko izseljevanje in priseljevanje. Koordinirala je nacionalni 5-letni projekt *Le z drugimi smo* (2016–2021), v katerem je sodelovalo 10.208 učiteljic, učiteljev v Sloveniji. Je avtorica znanstvene monografije »The Role of Teachers in the Successful Integration and Intercultural Education of Migrant Children« (2022). Kot gostujoča profesorica predava v okviru mednarodnega podiplomskega študijskega programa EMMIR, European Master in Migration and Intercultural Relations, na Univerzi v Stavangerju na Norveškem.

Др Маријанца Ајша Вижинтин је научна сарадница на Институту за словеначко исељеништво и миграције ЗРЦ САЗУ и доценткиња на Универзитету у Новој Горици. Ради на пољу интеграције ученика имиграната, истражује словеначку емиграцију и имиграцију. Координисала је националним петогодишњим пројектом *Само са другима смо* (2016–2021), у којем је учествовало 10.208 наставница, наставника у Словенији. Ауторка је научне монографије *The Role of Teachers in the Successful*

Integration and Intercultural Education of Migrant Children (2022). Kao gostujuća profesorica предаје у оквиру међународног постдипломског студијског програма ЕММИР, European Master in Migration and Intercultural Relations, на Универзитету у Ставангеру у Норвешкој.

Dr. Janja Vollmaier Lubej je doktorica znanosti s područja literarnih ved in docentka za slovensko književnost. Slednjo predava kot gostujoča profesorica na Univerzi na Dunaju, v študijskem letu 2022/2023 tudi na Filozofski fakulteti Univerze v Mariboru. Poučuje slovenščino na Srednji lesarski in gozdarski šoli, pred tem pa je vrsto let delovala kot učiteljica slovenščine na tujih univerzah (Lodž, Sombotel, Banjaluka). V slovenščino je s Primožem Lubejem prevedla romane vidnejših ukrajinskih avtorjev. Njena znanstvenoraziskovalna področja so sodobna slovenska proza, žensko avtorstvo, medkulturni stiki ter sodobne slovenske esejistke.

Др Јања Волмајер Лубеј је доктор наука из области књижевних студија и доценткиња словеначке књижевности. Потоње предаје као гостујући професор на Универзитету у Бечу, а у академској 2022/2023. години и на Филозофском факултету Универзитета у Марибору. Предаје словеначки језик у Средњој шумарској школи, али је прије тога дуги низ година радила као професор словеначког језика на страним универзитетима (Лођ, Сомботел, Бања Лука). Заједно с Приможем Лубејем превела је на словеначки језик романе истакнутих украјинских аутора. Њена научноистраживачка подручја су модерна словеначка проза, женско ауторство, интеркултурални контакти и савремени словеначки есејисти.
